

Proeven, groeien en stoeien 9 november 2021 in Goor

Projectleiders CmK, Cultuurcoaches, OBI instellingen en team Cultuureducatie van Rijnbrink namen deel aan de bijeenkomst Proeven, groeien en stoeien op 9 november in de Reggehof in Goor. Ze kregen de voorstelling Koning Bowi door theater Sonnevanck te zien en namen daarna deel aan een voorbeeldles door Mech Benjaminsen. Deelnemers vonden de combinatie van een les gekoppeld aan een voorstelling inspirerend. Een voorbeeldles zou ook interessant kunnen zijn voor directeuren en scholen die nog niet met CmK meedoen. Deelnemers spraken de wens uit dat ze graag een Overijsselse presentatie dag met ICCers erbij zouden willen kunnen bezoeken. Het onderwijs moet in beweging komen. Een kijkje in de keuken bij een OBI instelling werkt enthousiasmerend!

Programma

1. Voorstelling Koning Bowi door Theater Sonnevanck
2. Voorbeeldles Creëer en Leer door Mech Benjaminsen
3. Discussie in groepjes
4. Plenaire terugkoppeling

Centrale vragen voor de bijeenkomst:

Kun je vanuit een voorstelling of museumbezoek een waardevolle verbinding maken met een doorlopende leerlijn? Hoe ziet dat er uit?

Valt hier meer uit te halen door samen te werken? Oftewel:

Hoe kan eigen aanbod het aanbod van de ander versterken?

Voorstelling Koning Bowi

Samen met leerlingen uit de onderbouw van een basisschool uit Rijssen zagen de deelnemers de voorstelling Koning Bowi van Theater Sonnevanck. Het theaterstuk gaat over de eerste schooldag en de magische battle om de baas te zijn. Wie heeft de meeste macht? De koning? De zon? De wind? Of is het de rots?

Na afloop van de voorstelling kregen de deelnemers een lunch aangeboden waarna het vervolgprogramma werd doorgenomen.

Voorbeeld les Creëer en Leer door Mech Benjaminsen

Het maken van een koppeling tussen een voorstelling en een doorlopende leerlijn

Korte nabespreking van de voorstelling:

Wat zag je? Enkele reacties: Gave kleding, mooie muziek in het decor en fraaie close-harmony zang. Kinderen die de baas spelen over elkaar en die erover fantaseren dat ze iemand anders waren.

Wat dacht je? Enkele reacties: Actueel onderwerp: het gaat over de baas spelen en meelopen. Mooi dat de rollen wisselden. Het was een gelaagd stuk. Hoe zou de aanwezige klas kinderen hierop voorbereid zijn? Bowi was aan het eind zijn veertjes kwijt: Verkeerde moraal. Is dat de boodschap? Eerst was hij de vreemde eend in de bijt, nu hoorde hij erbij. Kinderen voelen dat ook. Dit moet je 'uitleggen'. Susan ziet namelijk dat kinderen het zielig vinden dat hij zijn veertjes kwijt was. Kinderen voelden dit dus klaarblijkelijk ook als 'jammer' of dat ie iets van zichzelf kwijt was.

Waarom herkende je de rol? Enkele reacties: aan de kleding, de muziek en de houding. De uitdrukking van het gezicht van de acteurs en de gebaren.

Opdracht: Zet jezelf neer als één van de personages

Materiaal: wit papier om te scheuren, zwart papier voor de ondergrond.

Filmpje ter introductie over de basisvormen van het menselijk skelet, waarbij ingegaan wordt op gewrichten en houding.

Deelnemers gaan aan het werk en zetten zichzelf in een bepaalde houding neer d.m.v. gescheurde stroken papier. Meg stelt tussendoor stimulerende vragen: Moet dit het zijn of kun je nog verder?

Nabespreking: Deelnemers staan in kring en bespreken de eindresultaten.

Hoeveel verschillende houdingen heb je uitprobeerde?

Wie heeft er meer dan één?

Is er daarna nog iets anders uitgekomen?

Welke twee gescheurde mensfiguren passen bij elkaar en waarom?

Belang nagesprek:

Als je alleen maar kijkt dan mis je wat. Over het algemeen wordt er weinig met de leerlingen nabesproken. Daar moet je de tijd voor nemen, anders gebeuren dingen onbewust. Het erover in dialoog gaan met de kinderen levert niet alleen hen, maar ook jezelf wat op.

Vraag: Wordt het belang van het nagesprek in het materiaal van Sonnevanck genoeg benadrukt? Sonnevanck geeft lesbrief/boekje uit waarmee leerkrachten en ouders met de kinderen over de voorstelling in gesprek kunnen gaan. De vormgeving hiervan is erg belangrijk, het moet er aantrekkelijk uitzien. Conclusie: als de voorstelling een onderdeel van een leerlijn is, dan is het gemakkelijker om ook het nagesprek aan bod te laten komen.

Vraag van Karin aan Meg:

Welke meerwaarde had het om een aansluitende les te maken, volgend op de voorstelling van Sonnevanck?

Meg: Ik wilde flexibeler materiaal maken dat aansluit bij de actualiteit. Het was inspirerend om iets nieuws toe te voegen. Voor leerkrachten werkt dit als stimulans en is het verrijkend om niet strak aan de leerlijn vast te houden.

Vraag van Karin aan Sonnevanck:

Wat wil je aan ons meegeven?

Susan: Hierover met elkaar hardop nadenken is prettig. Dat betreft de praktijk erbij. Het is altijd de vraag als je iets bedenkt of dat dan ook gaat werken in de scholen. Je moet realistisch zijn.

Groeps gesprekken: Samenvatting van opmerkingen en de oogst van de notities op tafelkleden

1. Wat moet je als aanbieder van een school weten voordat je een voorstelling gaat maken?

- Moet je iets van tevoren weten? Niet voordat je in gesprek gaat. Wel voordat je de activiteit gaat doen.
- Het moet aansluiten bij de leerdoelen van de school en het onderwijsconcept van de school. Over praten met de school, de match is belangrijk.
- Communicatie is belangrijk: ga in gesprek met het onderwijs. De school moet gevoed worden. Pleidooi voor samenwerking.
- De aandacht die jij als aanbieder geeft aan een school vertaalt zich in een betere evaluatie. Het gaat dan om persoonlijke aandacht, van mens tot mens.
- Als een school bepaald aanbod aanvraagt, moeten ze ook aangeven waarom ze dat doen.
- Je kunt van elkaar leren.
- Eerder was het aanbod gestuurd: nu vraag gestuurd.
- Veel scholen weten niet wat hun visie op cultuureducatie is. Je ziet een duidelijk verschil tussen scholen die verder zijn met hun visie.
- Soms boekt een leerkracht een les en weet men niet eens wat er komt. Soms kiest 1 leerkracht voor de hele school. Als aanbieder kun je op de website van de school kijken om te zien wat er speelt en wat de onderwijsvisie is. Dan ben je goed voorbereid en het geeft je een indruk van de situatie.
- Sommige leerkrachten voelen zich overvoerd. Het is soms moeilijk om cultuureducatie op de agenda te krijgen. Hoe neem je de directeur/team mee? Door het onderwerp structureel een vaste plek op de agenda te geven, bijvoorbeeld 4 x per jaar. Of biedt een voorbeeldles aan op een teamdag. Dan heeft het team het een keer zelf ervaren. Kijken en leren van het zien.

- Sluit aan bij het directeurenoverleg.

2. Wat kan je zelf doen en wat heb je van een ander nodig?

- Cultuurcoach kent de leerlijnen op de scholen: moet weten wat de school wil en kan een bijdrage leveren aan de samenwerking tussen vraag en aanbod. Rol intermediair: overleg en afstemming (regionaal). Spreek dezelfde taal bij het matchen.
- Er ligt veel nadruk op de verantwoordelijkheid van de cultuurcoach. En de verantwoordelijkheid van OBI en projectleiders dan?
- Als cultuurcoach moet je de kant van de school kennen en ook van de aanbieders. Je moet ze bij elkaar brengen.
- Het begint bij de school: wat is de vraag?
- Inspelen op de actualiteit: je afvragen: wat zit er in de hoofden van kinderen? Daarnaast ingaan op onderwerpen als bijvoorbeeld corona.
- Vraag naar thema's op scholen: daar komt weinig op terug, vaak bestaat het uit het geijkte verhaal als seizoenen en de kinderboekenweek.
- Ga bij de school aan tafel zitten en neem ze mee! De aandacht van de aanbieder (vooraf) doet er toe. Dat maakt het persoonlijk.
- Hoe kom je erachter wat een school al doet (welke leerlijn) als ze bij jou een expositie bezoeken?
- Tijdens ICC bijeenkomst aandacht voor schoolvoorstellingen.
- Stem de planning van de school (voorjaar) en de theatertoer op elkaar af. Overleg met elkaar. Afspraak kan zijn: Regio overleg tussen projectleider/cultuurcoaches/OBI georganiseerd door Rijnbrink in januari/februari.
- Lesbrieven zouden meer gebruikt moeten worden. Als die niet zijn ingezet dan is het oordeel over een voorstelling vaak negatiever want je kijkt er anders naar. Kwaliteit van de kunstontmoeting hangt samen met het inzetten van de lesbrieven. Oldenzaal organiseert een workshop lesbrieven schrijven voor aanbieders. In Enschede is een voorbereidende les een must, omdat de criteria voor de evaluatie dan helderder zijn.

3. Hoe kunnen leerlijn en voorstelling elkaar versterken?

- CmK in Oldenzaal: Verdiepingen werden aangebracht waar het goed liep, bv op 2 scholen verdieping op het gebied van erfgoed en 1 school met drama (klassenspel). Procesgerichte didactiek verbinden aan leerlijnen.
- Scholen bevinden zich in verschillende stadia. Enschede voert gesprekken met het onderwijs over leerlijnen die er al zijn. In hun Cultuurmenu staan nu een aantal vragen over de motivatie van de keuze. Als Sonnevancq op een school in de regio komt dan weten ze wat de leerlijn is.
- CmK leerlijn = keurslijf?
- Door een voorbeeldles aan een team te geven ervaren de leerkrachten en directie zelf de kracht en werking van een leerlijn of voorbereidende les.
- Oei: artistieke expressie van OBI enerzijds in balans brengen met de wens van de school.
- CmK leerlijnen delen: Lesson up (kanaal op digitaal platform) alle aanbieders graag!
- Hoe maak je een leerlijn op maat voor de voorstelling? In hoeverre kun je dit op elke leerlijn toepassen? Van wie is deze verantwoordelijkheid?
Het is goed om deze vragen standaard op te nemen in het Cultuurmenu.
- Als culturele instelling moet je doorvragen als een school met een vraag komt of andersom: als je als culturele instelling met aanbod van een leerlijn komt, tip dan ook meteen een voorstelling of expositie o.i.d.
- Sonnevancq vraagt nu nog niet hoe het kunstmenu van een school eruit ziet en waar ze kunnen aansluiten.

- Phion probeert overkoepelende thema's te vinden. Door extra aandacht te geven, bijvoorbeeld in de vorm van een teaser enthousiasmeren (koets langs de school). Ook acteur Harro van Lien paste iets dergelijks toe door zijn voorstelling online te promoten en tussendoor de leerkracht direct aan te spreken. Dit maakt nieuwsgierig en je kunt er niet meer om heen.
- Niet alleen de grote aanbieders.
- Ga daar heen waar de energie zit en blijf inspireren. Geef praktische handvatten.
- Cultuurcoach, OBI instelling en projectleider moeten samen om de school heen staan.

Plenair nagesprek

Wat is opgevallen?

- Herkenning: fijn om met gelijkgestemden te zijn.
- Voorbereidende lessen krijgen vaak o.a. door tijdsdruk geen aandacht, terwijl de beoordeling van het aanbod er vaak mede van afhangt. Een oplossing hiervoor is meer met elkaar hierover in gesprek gaan.

Wat is opgehaald?

- Combinatie les met voorstelling is inspirerend.
- Buiten eigen grenzen kijken.
- Een voorbeeldles zou ook interessant zijn voor directeuren en scholen die nog niet met CmK meedoen.
- Wens: Overijsselse presentatie dag eventueel in regio's en met ICCers erbij. Het onderwijs moet in beweging komen en naar verschillende lessen kunnen gaan. Een kijkje in de keuken bij een OBI instelling werkt enthousiasmerend. Koppelen aan Xpeditie Cultuureducatie? Hiervoor nog zoeken naar een vorm.

Wat heb je ontdekt?

- Dat cultuurcoördinatoren een gezicht hebben.
- Gesprek met elkaar is belangrijk: niet allemaal het wiel opnieuw uitvinden.
- Ontwikkelaars CmK hebben ontdekt dat linken gemakkelijk te leggen zijn. Het gaat vervolgens om het uitdragen daarvan.
- Hou altijd ruimte voor het inpassen van een voorstelling binnen een leerlijn.

Tot slot:

Heb je tips & trics? Wie wil meedenken over een vervolg, kan zich melden bij Karin Klomp. Stuur dan een mail naar karin.klomp@rijnbrink.nl